

תגבור אפקטיבי

כיצד נדע כי השעות שהוקצו לתגבור אכן היו רלוונטיות ויעילות?

לא אחת, מביקורי הרבים בבתי הספר אני למדה כי מוקצות שעות רבות לתגבורים, אך בפועל אצל מעט מאוד תלמידים, אם בכלל, ניכר שיפור.

לפניכם מספר פרמטרים שיסייעו לכם לבחון את אפקטיביות התגבורים ואולי אף להיערך אליהם טוב יותר:

מורה - מי המורה שמלמד את הקבוצה? האם הוא מתאים לעבוד עם קבוצת התלמידים הזו? האם יש ברשותו הידע ו/או המיומנויות הנדרשות לליווי תלמידים המבקשים להשתפר? האם יש לו סבלנות ואהבה לילדים, כזו שתעניק להם תחושת מסוגלות ואמונה בעצמם, כדי להיבחן שוב והפעם בהצלחה? האם המסרים שהוא מעביר לתלמידים במפגשים אלו יהיו מסרים של העצמה "אתה תצליח", "יחד נעשה ונשפר" או מסרים נוקשים ומעכבים כגון חוסר אמון וייאוש?
על המנהל לוודא כי המורה המלמד בתגבורים יהיה חדור מוטיבציה לקידום התלמידים וכך גם רכז המקצוע ורכז השכבה.

שעות ההוראה - כמה שעות תגבור אפקטיביות נדרשות על מנת לעבור את הבחינה בהצלחה? כמה שעות ניתנו בפועל לטובת התגבור? לעיתים קיים פער בין התכנון לבין היישום בפועל. מה הייתה מידת הנוכחות של התלמיד? האם ניצל את מלוא השעות או נעדר מהן? לעיתים, בשל פעילות בית ספרית תלמידים נוכחים לסירוגין וייתכן מצב בו ניתנו עשר שעות תגבור, לדוגמה, אך תלמיד נכח רק בחמש מהן – האם זה יספיק לו כדי להצליח?

מומלץ להקדיש מחשבה למועד בשנה בו מתוכננים התגבורים. כך, לדוגמה, לשעות אפס או לתגבור ביום שישי שהוא חופשה של חג, סביר להניח שיגיעו מעט מאוד תלמידים אם בכלל, בוודאי יעדרו אלו שהמוטיבציה שלהם נמוכה ממילא או שלא היו מספיק מחויבים כדי להצליח במועד המקורי.

מחנכים - למחנכים מקום חשוב ומרכזי בתהליך התגבורים. על כל מנהל/רכז לוודא כי המחנכים שותפים לתהליך: שעדכנו את ההורים בשיח מדרבן וקידמו שיתופי פעולה, שהם, כמחנכים, שותפים לרתימה ולמעקב אחר כל אחד מהתלמידים שלהם ולוודא כי הם אכן מגיעים לתגבור, ובנוסף, האם בדקו עם התלמיד ועם המורה שיש חיבור ושיתוף פעולה. לצורך כך, חשוב מאוד שהמחנכים יקיימו שיחות אישיות עם התלמידים הנעדרים מהתגבור.

על כל מחנך להחזיק בידיו את רשימת התלמידים שלו, את מועדי המפגשים ואת שם המורה המתגבר והטלפון שלו, גם אם מדובר במורה חיצוני.

רכז השכבה - מעורבותו של רכז השכבה חשובה הן במעקב אחר הביקור הסדיר של התלמידים והן במעקב אחר שיתוף הפעולה של המחנכים, יחד עם ההורים ויחד עם התלמידים.
לעיתים רצוי ומומלץ לשתף גם **יועצת**, בייחוד אם היא מכירה היטב את השכבה. מומלץ לרתום אותה לשיחות עם תלמידים בעלי קשיים רגשיים, שהשיחה עם המחנך/הרכז לא הספיקה, על מנת להעניק להם כוח, אנרגיה ומוטיבציה להגיע לתגבורים.

איכות השיעור - לעיתים התגבור מתבצע בסגנון ההוראה וההקניה הזיהם לזה שבכיתה. עם תלמידים שנכשלו רצוי וחשוב לעבוד בדרכי הוראה מעט שונות, יותר ממוקדות לאוכלוסייה מאתגרת, כגון: שילוב מבדקי הצלחה כל שלושה שיעורים; עבודה עם כרטיסי ניווט; תרגול בעקבות טעויות, לדוגמה עבודה ממוקדת עם התלמיד על הטעויות שלו מהמועד הקודם - על פי הכלל "מינימום השקעה מקסימום רווח".

חוויות הצלחה – חשוב לשלב במפגשי התגבור, ובכלל, חוויות הצלחה, פרגון ועידוד. נקודת המוצא היא הידע המוקדם של התלמיד וממנה דיוק ולמידה להמשך.

תכנית עבודה – על מנת להצליח, חשוב ללוות את מהלך התגבורים בתכנית עבודה סדורה, שתכלול את כל הפרמטרים שצוינו לעיל, יחד עם מיפוי פנימי, הכולל בין השאר: ציון קודם, שם המורה שלימד (כדי להכריע אם נכון להחליף מורה בתגבורים), מי בקבוצה בעל מוטיבציה ויכולת תקינה וכדומה. בנוסף, רצוי שבתכנית תהיה התייחסות ללוח זמנים, הן של הפעילות והן של המעקב.

עוד חשוב, שבתכנית העבודה יהיה מפורט תהליך ה**בקרה**, תוך התייחסות למי שאמור לעשות אותה, מתי ולאופן שבו הבקרה אמורה להיעשות: שיחה טלפונית, מפגש פנים אל פנים, מפגש מקוון ואולי קבוצת ווטצאפ, שבעקבותיה כולם מעודכנים בזמן אמת.

בכל מקרה חשוב מאוד שהמנהל יקיים הערכה ובקרה ויבחן השקעה מול רווח - האם השעות שניתנו לתגבור אכן הועילו ושיפרו את תמונת המצב של התלמידים בצורה משמעותית, או שיש צורך בחשיבה מחדשת לצורך ייעול, שיפור או ביטול השעות.

מומלץ למנהל/רכז להיכנס מפעם לפעם לקבוצות תגבור לפרגן לתלמידים על ההשקעה והדרך, ואם צריך, לפרגן גם למורה.

לסיכום, אפקטיביות של תגבור לימודי אינה נמדדת בכמות השעות המוקצות לו, אלא בחיבור המדויק שבין הון אנושי רתום, פדגוגיה מותאמת ובקרה עקבית. כדי שהשעות הללו יהפכו לשיפור ממשי בהישגים, עלינו לוודא כי המורה המלמד מפיח בתלמידים תחושת מסוגלות, כי המעטפת הניהולית (מחנכים ורכזים) מעורבת באופן פעיל בשימור הנוכחות והמוטיבציה, וכי דרכי ההוראה ממוקדות בחוויות הצלחה ובדיוק טעויות העבר. מנהיגות חינוכית הבוחנת השקעה מול רווח ומקיימת תהליכי בקרה בזמן אמת, היא זו שתהפוך את התגבור ממשאב מערכתית לכלי משנה חיים עבור התלמידים ותבטיח שהמאמץ הבית-ספרי יתורגם להצלחה.

סיכום רעיונות מרכזיים שנעשה ב AI [כאן](#)

שרית חדד
יועצת ארגונית-פדגוגית